

Seniorer i frivillig arbeid

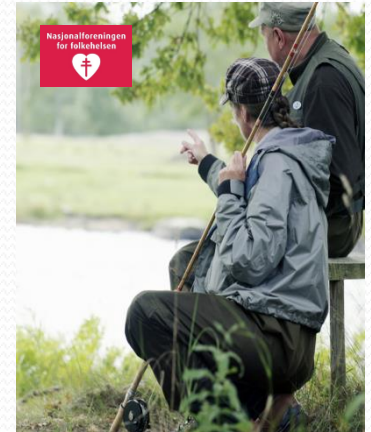
Siw Hagelin - "Seniorer i frivillig arbeid" - Nordisk Folkehelsekonferanse 2014

Siw Hagelin

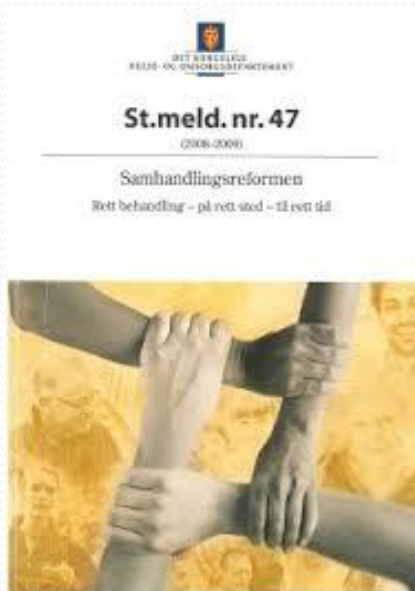
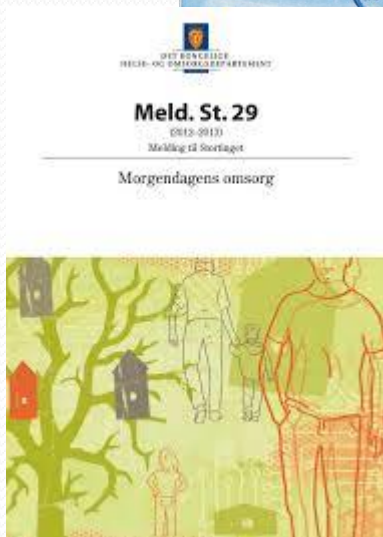
- Nasjonal prosjektleder for Aktivitetsvenn – Nasjonalforeningen for folkehelsen
- Cand.polit, Universitetet i Oslo
- «Helse og omsorg i plan» v/ Høyskolen i Vestfold

Frivillighet i Norge

- Norge fortsatt i verdenstoppen!
- Utviklingstrekk; «fra folkebevegelse til filantropi» - Wollebæk og Sivesind (2010)
- Større oppmerksomhet fra politisk/offentlig hold; frivilligheten betraktes som en ressurs som kan være med på å løse ulike problemer i vårt velferdssamfunn
- Kommunenes samhandling med frivillig sektor – folkehelselovens §4

Frivillighet i lovverk og stortingsmeldinger

Seniorer i frivillig arbeid

- Seniorene utgjør en stadig større andel av befolkningen
- Utviklingstrekk

Mitt utgangspunkt....

Seniorer som står utenfor frivilligheten vil ikke kunne oppnå de samme helsegevinstene som seniorer som deltar i frivillig arbeid. Indikerer hva som bør vektlegges i kommunens strategiske og målrettede arbeid for å fremme frivillig deltakelse for denne gruppen

Asker kommune..

En foregangskommune for frivillighet.....

- Frivillighetsmelding
- Frivillighetsutvalg
- Frivillighetskoordinator
- 3 frivilligsentraler
- Frivillighetens hus
- Frivillighetspris

Hasselbakken, frivillighetens hus

?

Hvordan kan Asker kommune sikre at flest mulig seniorer deltar i frivillig arbeid?

Forebyggende og helsefremmende faktorer ved frivillig arbeid

- «Sosiale ulikheter i helse»; frivillighetens rolle
- «Den sosiale gradienten»
- Den psykososiale teorien (Wilkinson og Marmot, 2003)
- Sosiale helsedeterminanter for helse (helsemodellen til Whitehead og Dahlgren) – sosiale nettverk
- «Aktiv aldring»
- Empowerment
- Sosial kapital

Aktivitetvenner – Øyvind og Kjell

Metode

- Kvalitativ intervjustudie med 6 nøkkelpersoner i Asker kommune
- Nøkkelinformantene representerer målgruppen gjennom ulike organisasjoner og institusjoner
- Tekstanalyse av politiske rammedokumenter og kommunens plandokumentasjon

5 hovedfunn....

1. Informantenes kjennskap til kommunens frivillighetsmelding/frivillighetspolitikk varierer
2. Informantene har ulik oppfatning av samarbeidet mellom kommunen og frivillig sektor
3. Det er flere muligheter for de som ønsker å gjøre en frivillig innsats, men mange ønsker ikke å forplikte seg
4. Frivillig arbeid gir tilgang til sosiale nettverk
5. Tilknytning til sosiale nettverk er en viktig forutsetning for deltakelse i frivillig arbeid

Konklusjon

- Kommunen må ha fokus på å tilrettelegge for aktiv deltakelse for seniorer med lite eller ingen nettverk
- Forpliktende inkludering i kommunens planer og frivillighetsmelding
- Sikre medvirkning fra denne gruppen (jfr. Plan- og bygningslovens § 5-1). Bidrar til empowerment av egen situasjon og helse.
- Helhetlig og tverrfaglig tilnærming til folkehelseperspektivet hvor frivillig arbeid for seniorer kan inngå

Konklusjon, forts..

- Etablering av partnerskap for planlegging mellom ulike aktører bidrar til at man i fellesskap søker løsninger på utfordringen
- God samordning og kommunikasjon – respekt for hverandres interesser
- «Verkstedet» som metode, en organisert møteplass for samhandling (Asle Farner, 2008)
- Samkjøring av frivillighetsmeldingen og utvikling av andre kommunale planer, som «Innovasjon og aktiv aldring» (Asker kommune)

Avslutning

Mange ulike temaer – til inspirasjon for videre undersøkelser og forskning?

Takk for oppmerksomheten!

Nøkkelreferanser

Asker kommune (2013); *Frivillighetsmelding 2013*. Hentet i www.aker.kommune.no, mars 2014

Asker kommune (2012): *Omsorgstjenester for eldre 2015-2030 «Innovasjon og aktiv aldring»* Asker: Asker kommune. Hentet i www.aker.kommune.no, mars 2014

Enjolras, B og Wollebæk, D (2010): *Frivillige organisasjoner, sosial utjevning og inkludering*. Oslo: senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor

Farner, A (2008): *Verksted som verktøy. Å planlegge og lede workshops*. Oslo: Kommuneforlaget

Goth, U. & Småland E., *Civic engagement and social capital in ship preservation work in Norway*. Nordic Journal of Social Research (4):139-162.

Helse- og omsorgsdepartementet. (2012). *Folkehelsemeldingen. God helse-felles ansvar*. (St.meld. nr. 34 (2012-2013)). Oslo: Helse- og omsorgsdepartementet

Helse – og omsorgsdepartementet. (2011). *Nasjonal helse- og omsorgsplan*. (St.meld. nr.16 (2011-2015)). Oslo: Helse- og omsorgsdepartementet

Helse- og omsorgsdepartementet. (2010). *Folkehelseloven*. (Proposisjon 90L (2010-2011)). Oslo: Helse- og omsorgsdepartementet

Helsedirektoratet. (2009). *Begreper og prinsipper for å utjevne sosiale ulikheter i helse Utjevning av helseforskjeller del 1*. Oslo

Helse- og omsorgsdepartementet. (2008). *Samhandlingsreformen. Rett behandling -på rett sted-til rett tid*. (St.meld. nr. 47 (2008-2009)). Oslo: Helse- og omsorgsdepartementet

Helse – og omsorgsdepartementet. (2006). *Nasjonal strategi for å jevne ut sosiale ulikheter*. (St.meld. nr. 20 (2006-2007)). Oslo: Helse – og omsorgsdepartementet

Kultur- og kirke departementet (2007): *Frivillighet for alle 2006-2007. Meld.St.nr. 39*. Oslo: Kultur- og kirke departementet

Kvale, S. og Brinkmann, S. (2009). *Det kvalitative forskningsintervjuet*. Oslo: Gyldendal Akademisk. 2.utg.

Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m. (2011). *LOV 2011-06-24 nr. 30*

Helse- og omsorgsdepartementet. (2005). *Mestring, muligheter og mening-Framtidens omsorgsutfordringer* (St.meld. nr. 25 (2005-2006)). Oslo: Helse- og omsorgsdepartementet

Putnam, R.D. (2000). *Bowling Alone. The Collapse and Revival of American Community*. New York: Simon & Schuster.

Sosial- og helsedirektoratet. (2005). *Sosioøkonomiske ulikheter i helse*. Oslo: Sosial- og direktoratet

Stang, Ingun (2013). *Kompendiet Helse og omsorg i plan 2013 «Bemyndigelse»* side 141-248

Wilkinson, R. & Marmot, M (2003): *Social determinants of health. The solid facts*. Danmark: World Health Organisation

Wollebæk, D. & Sivesind, K.H. (2010). *Fra folkebevegelse til filantropi? Frivillig innsats i Norge 1997-2009*. Oslo: Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor.